

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Mgr. Agnieszka Ewa Lamr
Lenka Špátová
Mgr. Marie Štyndlová
Mgr. Iva Petrásková

Metodika z výjezdu do Wojewódzka Biblioteka Publiczna v Opolí, Polsko v rámci projektu Erasmus+

Vysílající organizace: ČR, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové,

Přijímající organizace: Polsko, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki w Opolu

Termín mobility: 9. 5. 2022 – 13. 5. 2022

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
v Opolí, foto A. Lamr

Vstup do hlavní budovy knihovny,
Foto M. Štyndlová

Stan na zahradě knihovny,
foto I. Petrasková

„Podpora Evropské komise při tvorbě této publikace nepředstavuje souhlas s obsahem, který odráží pouze názory autorů, a Komise nemůže být zodpovědná za jakékoliv využití informací obsažených v této publikaci.“

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smolki w Opolu je hlavní veřejná vědecká knihovna Opolského vojvodství financovaná samosprávou Opolského vojvodství. Posláním knihovny je efektivně naplňovat vzdělávací a kulturní potřeby čtenářů, chránit a dokumentovat regionální a národní kulturní dědictví na základě soustavného odborného a intelektuálního rozvoje zaměstnanců a také koordinovat a pomáhat knihovnám ve vojvodství. Knihovna má statut vědecké knihovny a je zařazena v seznamu vědeckých knihoven vedeném Národní knihovnou. Knihovna je ústřední veřejnou knihovnou Opolského vojvodství, součástí celostátní sítě knihoven, jejíž fondy tvoří zčásti národní knihovní fond. Knihovna nemá volný výběr. Knihy k výpůjčce domů si čtenář objednává elektronicky. Knihovna má 3 pobočky se sídlem v Opolí: Hudební knihovna, Knihovna cizích jazyků, Rakouská knihovna. Knihovna vlastní areál zámku a parku v Rogów Opolski, kde uschovává vzácné a staré tisky.

V průběhu mobility Erasmus+ v Opolí jsme se mohli seznámit s chodem krajské knihovny a také podrobně stínovat na pracovišti zaměstnanců v oblasti digitalizace, akvizice, vzdělávání uživatelů. Zaujalo nás pár pracovních postupů, které popíšeme podrobněji v následující metodice.

Metodika přípravy a nabídky lekcí v pro školy v době pandemie (Marie Štyndlová)

V Rakouské knihovně, patřící pod Vojvodskou veřejnou knihovnu v Opolí, mimo jiné také nabízejí širokou škálu lekcí. Žákům a studentům ve formě multimediálních přednášek, workshopů či vzdělávacích filmových projekcí přibližují německy mluvící země, jejich svátky, významné osobnosti, literaturu atp. Část z nich je v němčině. Podmínkou účasti je

Zdroj obrázku: http://www.ba.wbp.opole.pl/lo_oferta.html

registrace v knihovně. V den lekce je možné se zaregistrovat či si prodloužit platnost karty za 2 zloté. V době pandemie koronaviru pořídili záznamy z některých lekcí. Nahrávací techniku měli umístěnou v prostorách čítárny, kam nebyl povolen vstup pro veřejnost. Učitelé si mohli objednat vybranou lekci přes online formulář. Knihovnice jim poskytla link na záznam na YouTube. Tím byla mimo jiné zajištěna statistika. K některým lekcím byly připojeny pracovní listy i s odpověďmi pro učitele. Nyní vedle lekcí, kdy třídy do knihovny přicházejí osobně, stále funguje možnost objednání online lekce.

Metodika akvizice (Lenka Špátová a Iva Petrásková)

Hlavní knihovna má roční přírůstek necelých 7 000 svazků. Knihovna nemá nárok na povinné výtisky. Dokumenty získává nákupem, darem, výměnou či z aukcí. Svůj finanční zdroj má od kraje a ze státních dotací z Ministerstva kultury, anebo od zřizovatele. Knihovna objednává nové publikace i elektronické publikace (CD) na portálech s nejvyšším slevovým rabatem (velkododavatelé). Jako hlavní obchody pro nákup slouží webové stránky Ateneum a Azymut. Další webová stránka na nákup se jmenuje Platon. Knihovna nakupuje naučnou, humanitní literaturu i beletrii. Regionální literatura (bez povinného výtisku) – oblast

Opole. Na svých webových stránkách mají složku Dokoupení titulu. Po koupi audio publikace (CD – mluvené slovo) ji mohou hned zpřístupnit čtenáři.

Foto č.2, I. Petrásková

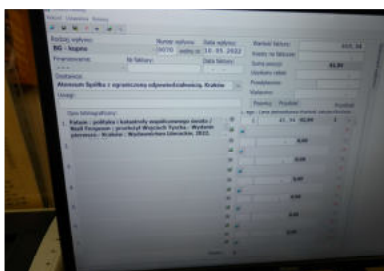

Foto č.3, I. Petrásková

Po dodání do knihovny, zkontrolují obsah dodávky s fakturou. Fakturu předají do účtárny k zaplacení. Jakmile drží knihovnice v ruce knihu, začne se zpracovávat. Kniha obdrží razítko (Foto č.2.), vepíše se přírůstkové číslo a je zaevidována do jejich katalogu SOWA (Foto č.3). Základní informace o knize přebírají z národní knihovny ve Varšavě z tzv. PROTOKOLU Z39.50 Publikace zpracovávají podle celonárodního katalogu NUKAT (Národní univerzální centrální katalog) v knihovnickém systému MARC 21. Pracovníci oddělení zpracovávají knihu jako celek. Katalogizace – předmětová hesla – MDT. Používají sdílenou katalogizaci z katalogu NUKAT.

Dále se napíše číslo faktury do knihy a naposledy je vygenerována signatura, která se tiskne na lepicí papír a je nalepena na zadní stranu obálky knihy (Foto č.5). Oproti českým zemím najdeme razítko příslušné knihovny na straně 21 (Foto č.4).

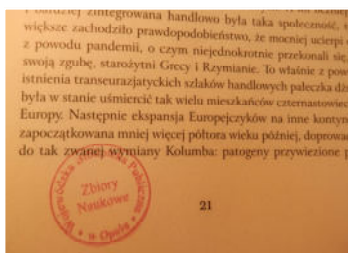

Foto č.4, I. Petrásková

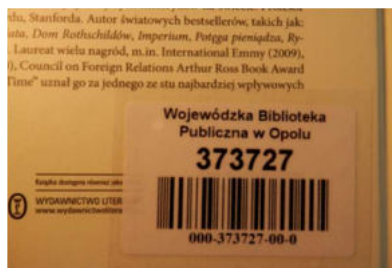

Foto č.5, I. Petrásková

Metodika digitalizace (Agnieszka Lamr)

Oddělení digitalizace Wojewódzke Biblioteki Publicznej (zkratka WBK) je součástí IT oddělení (DZIAŁ WSPOMAGANIA PROCESÓW BIBLIOTECZNYCH) a spadá přímo pod Útvar ředitele. V tomto oddělení pracuje 5 zaměstnanců, dva jsou informatici a 3 zaměstnanci digitální knihovny. Oddělení se nachází ve třetím patře ve dvou spojených místnostech s počítači a skenery. Skenery byly koupeny s pomocí státní dotace. Knihovna vlastní skener Scan Master 2, skener Metis a ploché skenery Avision a trezor pro staré tisky. Opolská digitální knihovna shromažďuje regionální literaturu o oblasti Opolské Slezsko, a hlavně: lokální časopis NTO (Nowa Trybuna Opolska), staré tisky, mapy, grafiku, pohlednice. Volně na internetu je dostupná literatura už po 70 letech od smrti autora. Knihovna tvoří konsorcium a spolupracuje s jinými kulturními institucemi, které mohou přispívat svým fondem do digitální knihovny. Mohou skenovat samy, anebo používat skenery WBP. V průběhu stáže Erasmus+ jsem měla možnost vyzkoušet si skenování knížky a sledovat její přípravu a pak následné zpřístupnění v digitální knihovně.

Postup digitalizace dokumentu na příkladu publikace OGRODZIŃSKI, Wincenty. Związki duchowe Śląska z Krakowem na przełomie wieków XVIII i XIX. 1. Katowice: Wydawnictwo Instytutu Śląskiego, 1935.

Foto. 1, A. Lamr

Po výběru knížky k digitalizaci následuje její skenování. Na skeneru se nastavuje formát jednotky a v programu ke skenování se uvede rozlišení. Rozlišení je závislé na tom, zda knížka obsahuje obrázky nebo ne. (Foto 1-4)

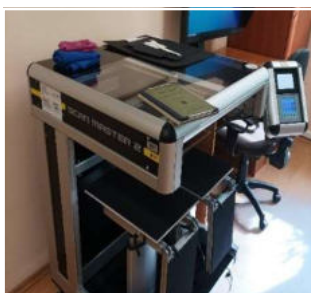

Foto 2., A. Lamr

Foto 3., A. Lamr

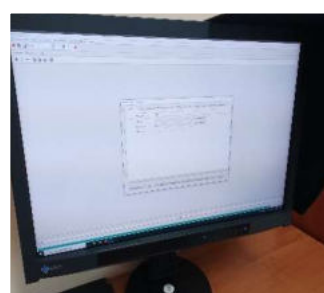

Foto 4., A. Lamr

Foto 5, I. Petrásková

Další etapou je skenování, kde zaměstnanec otáčí stránku skenovaného dokumentu (Foto 5), spouští skenování a pak sleduje, jestli všechny stránky byly oskenovány. Po skenování se kontrolují na obrazovce počítače skeny s originálem. Hotový dokument se ukládá na disk a otvírá v programu ABBYY FineReader OCR. Dalšími činnostmi je rozříznutí dvou stránek na dvě, výběr rozpoznávaného jazyka textu, označení textu k rozpoznávání a uložení. (Foto 6)

V tuto chvíli práci s dokumentem převezme redaktor Opolské Biblioteki Cyfrowej <https://obc.opole.pl/dlibra?language=pl>. WBK používá program Dlibra. Redaktor kontroluje kvalitu skenů a shodnost počtu stránek s originálem. Následně vkládá dokument do digitální knihovny ve formátu PDF a vyplňuje metadata o jednotce (titul, autor, jazyk), popisuje publikaci pomocí deskriptorů. (Foto 7-8) Údaje sepisuje z titulní stránky a informaci uvádí v knihovním katalogu SOWA.

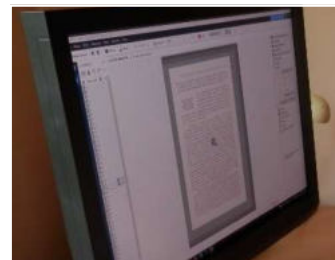

Foto.6, A. Lamr

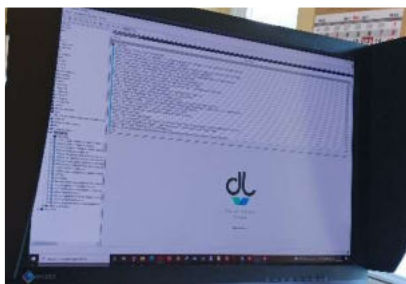

Foto 7, A. Lamr

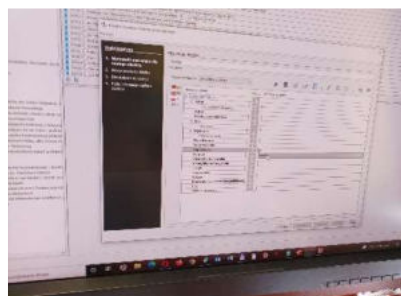
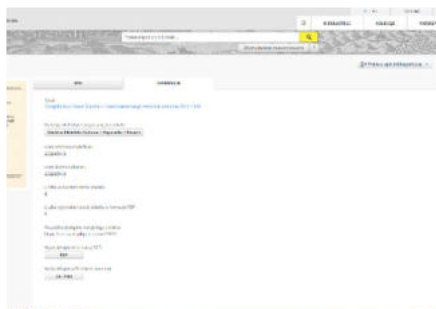

Foto 8, A.Lamr

Výsledek redaktorka digitální knihovny publikuje na webové stránce digitální knihovny: <https://obc.opole.pl/dlibra/publication/19972/edition/18660> a přidává informace v katalogu SOWA o dostupnosti publikace v Opolska Biblioteka Cyfrowa a link do elektronické publikace. (Foto 9-10) Následně vedoucí oddělení odesílá dokument na server k archivaci.

Zdroj
obrazku:<https://obc.opole.pl/dlibra/publication/19972/edition/18660>

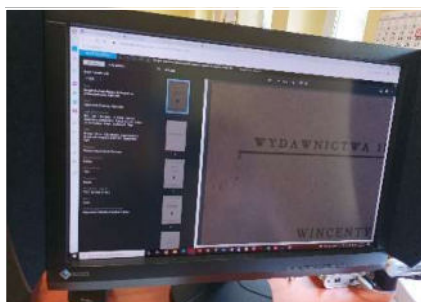

Foto 9, A.Lamr

